

महानारद जातक

अनुवादक

मदन रत्न मानन्धर

महानारद जातक

लेखक

भद्रन्त आनन्द कौशल्यायन

प्रनुवादक

मदन रत्न भानुधर

प्रकाशक

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठि

श्री घः नःघः, बें ।

प्रकाशक-

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी
धर्मकीर्ति विहार (नःष)

चम्दा राता-

अष्टमान महर्जन
गोफल, ये ।

बुद्ध सम्बत् २५२८

नेपाल सम्बत् १९०५

विक्रम सम्बत् २०४२

ईस्वी सम्बत् १९८५

शाक्य सम्बत् १९०६

प्रथमावृत्ति १२००

मुद्रक-

चिरन प्रिन्टिङ्ग प्रेस

भिद्योः स्थाः, ये ।

फोन- २१५३३६

प्रकाशकीय

एव महानारद जातक धर्मकीर्ति अध्ययन गोष्ठिया १०९
गूगु सफू खः । एव सफू जातक वाखँ बुद्धया जन्म जन्म यागु खँ मध्ये
छगू जन्मया खँ खः । युकी बुद्धया तिजी सेवक आनन्द भन्ते हे
नं ह्यापा मिसा जुया विज्यावले सिगु खँ दुध्याना च्वंगु दु । एव
वाखँ नं धया च्वं संसारे चाःहिला एवने माःतले मिजं नं मिसा
ज्वी फु, मिसा नं मिजं ज्वी फु धयागु खँ छलंङ्ग कयना तःगु दु ।
जि मिजं धका वा मिसा धका तःघंचिवंया खँ कया अभिमान
याये थाय् छुं महु । संसारे चाःहिलेवले कुकर्म धयागु तसकं
भयानक धयागु सिके बहजू ।

एव सफू मदन भाजुं अनुवाद यानादीगु खः । एव सफू पिदनेन
चन्दा प्रदान यानादीह्य अष्टमान महजंन गोफले खः । उकि
अनुवादक व चन्दा दातापि, प्रमुख प्रुफ स्वया विज्याह्य पूज्य
अश्रघोष भन्ते, प्रमुख फुक्कसितं धन्यवाद दु । यथे हे अध्ययन
गोष्ठियात फुफुपिसं फुफुगु ग्वाहालि याना बुद्ध धर्म प्रचारया
ग्याप् न्यात्रलं ग्वाहालि वीफय्मा धयागु कामना याना । अस्तु ।

धम्मवति

धर्मकीर्ति वांद्ध अध्ययन गोष्ठी

फोन नं. २-१४५६५

अनुवादक्या छुटवाःचा खं

बुद्ध जुया विज्यायेत माःगु पारभिता गुण धर्म पूर्ण याना वःगु विभिन्न जन्मया वर्णनयात हे जातक धाडगु खः । पालि त्रिपिटक अनुसार जातक वाखं ५४७ दु । उकिइ मध्यय् थुगु जातक ५४४ पुगु खः । भदन्त आनन्द कीसत्पायनं हिन्दी भाषाय् अनुवाद याना तगु वाखंयात थःगु मां भासं अनुवाद याये दुगु सौभाग्यया खं खः । अनुवाद यायेवले मालिक स्वयाः भचा भचा पाये यःगु जुया च्वन । उकि थुखेपाखे मिखा मध्वसे वाखंया चु (सिद्धान्त) छु ? व गिइके, थुइकेगुलिइ उष्वः वः विलधाःसा सकसितं कल्याण जुइ थंगु विश्वास दु । वाखनय् छु छु दु, व ला व्वनाःलि सिइका त्रे विज्याई/दी । अयेमां मत्रासं मगाःगु छता निता खं कुले त्यना । मेमेगु जातक वाखनय् थं थुगु वाखनय् नं पूर्वजन्म व पुनर्जन्मया खं दक्व हे थः । खनु जातक वाखं हे पूर्वजन्मया खं खः । गन नक पूर्वजन्म व पुनर्जन्मया खं दु, जितः ताः गवलय् त्रक इच्छा वा तृष्णा दइ, अवलय् त्रक पुनर्जन्म दइ अले पूर्वजन्मया तृष्णा वा कर्म हे थुगु जन्म सम्भव जागु खः । व थं हे देव, ब्रह्मा, स्वर्ग, नरुं आदि अनीकिक शक्ति व घटनातय्गु वर्णन दु. थुकिइ नं प्रत्येवामिया थः थःगु धापू दयेफु । गनतक खः मखु छुटये याये फडगु ज्याभः दइ मखुनि, अवलय् तक खः वा मखु धकाः तांकेये हे याना याये थाकुइ फु ।

थुगु वाखनय् मुख्य यानाः वा प्रति म्हाय्या करुणा, स्नेह,

कर्तव्य; मिथ्या-दृष्टि जुया च्छं जुजु प्रति बोविसत्वयः करुणा,
व वसपोलगा प्रज्ञा ज्ञान व उपदेशयात आदर्श कथं नाले वहःजू ।
नापं दुष्कर्मया परिणामयात मतिइ तथाः व पाखें तापायेगु नं
आश्रयकू जू ।

अन्तय्, थुगु ज्याया भाला विया विज्याःगुलि व सफू पिकायेगु
ज्या याना विज्यागुलि पूज्य घम्मवति गुहमां प्रति आभार व्यक्त
धाते सफू पिकायेत स्वाहालि याना दीपि सकसितं मंगल कामना !

Dhamma.Digital

११०५ अनला

— अनुवादक

अष्टमान महर्जन

धर्मदान

सत्त्वदानं धम्मदानं जिनाति अर्थात् फुक्क दानयात् धर्मदानं
त्याक्की घयागु बुद्ध वचन कथं परलोक जुया दी घुंकुपि मां ज्ञानियकुं,
बी रत्नमान व जहान बेस्सामाया महर्जनपिनि पुण्यस्मृतिस द्द
“नारद जातक” घैगु सफू छापेयाना धर्मदान यानागु जुल । धुगु
पुण्यं निर्वाण सुख प्राप्त याय्त हेतु जुइमा ।

Dhamma.Digital

धर्मदान यानापि—

काय्— अष्टमान महर्जन

छय्पि— न्हुछेमान महर्जम, रत्नवीर महर्जन

दानमाया, रत्नमाया, अष्टमाया महर्जन
गोफले, यें ।

संगतया फल

जिमि अबु अष्टमान मचांसिं धर्मं न्होहा खः । मचावले निसं गुरुजृपिन्त व ब्रम्हु वाज्यापिन्त दान वीगु व वसपोलपिनि पाखं वाखं न्येनेगु तथा न्यनाथं थः म्हं मेपिन्त कनेगु नं वानि दु । धर्मया मफू व्वनेगु व त्हेया काय्गु चलन दुथें अष्टमी व्रत धलं दनेगु नं वानि दु । मालिइवने आखिर जुया च्वंपिन्त ग्वाहालि वीगु धर्मं नं याना च्वं ।

थुकथं भिगु वानि दुसां अय्ला थ्वं व वजां. चुरोट त्वनेगु कुवानि छता त्वते मफु । लिपा भन्तेपिनि विहार विहारे वना वाखं न्येनेगु वानि यात । अयनं अय्ला, थ्वं त्वनेगु त्वते मफु ।

गथे गथे धर्मकीर्ति विहारया संगत जुन । अन धम्मवति गुरुमाया वाखं न्यन्यं अय्ला, थ्वं व चुरोट त्वनेगु, हिंसा कर्म याय्गु नं त्वता हल ला नय्गु नं त्वता विल ।

साप लयताय् दुगु खं खः दम वैगु त्वय् दुह्य जिमि वायात दासलं मथ्थुगु धर्मं लगे जुया अय्ला, थ्वं व चुरोट त्वनेगु त्वता विसंनिसं दमवा त्वय् अन वं थन वं मदय्क विस्युं वन । २०३१ सालंनिसं धर्मकीर्ति विहारया संगते लासंनिसं अमल पदार्थ त्वता द्यूगु खः । धम्मवति गुरुमाया वाखं न्यना यक्वं वानि मुघार जुल, दमया त्वय् नं मन्त भिपिनि संगत याना भिगु खं न्यनेमाः चाला नं बांलाकुसा थनया थनसं फल द्यू धैगु वांलाक थुन ।

निवेदन यानापि

काय्पिः— न्हुछेमान, रत्नवीर महजंन

सहानारक्ष काश्यप जातक

“अहं राजा विदेहानं”

शुगु गाथा भगवान बुद्धं उरुवेल काश्यपयात दमन
याना विज्यागु वारे लट्टीवन घेगु उद्याने (वर्गचाय्) च्वनाः आशा
जुया विज्याःगु खः ।

जुयाच्चंगु खँ (वर्तमान कथा)

सिद्धार्थ गीतमं बुद्धत्व लाना विज्याय् धुंकाः धर्मचक्र प्रवर्तन
नं याना विज्याय् धुंकल । उरुवेल काश्यप आदि स्वहा जटिल
ऋषिपिन्त नं दमन याय् धुंकल । वसपोल मगधया जुजु बिम्बिसार
यात विया तदागु वचन पूर्वकेत द्वःछिह्य जटिलपिलिसे लट्टीवन
वर्गचाय् विज्याना च्वंगु जुयाच्चन । उगु वखते जुजु बिम्बिसार-
हिनिगु लाख (वारह नियुत) परिषदपिन्तिसे अन ध्यंकः वल ।
अले वसपोल दशवलधारी बुद्धयात प्रणाम यानाः छेले लिक्क
पयतुत । मगध-जुजुया परिषदे दुपि ब्राह्मण व गृहपति (साहू-
महाजन) तय् मनय् अनेक तर्कना दना वल- ‘श्व गथे ! उरुवेन
काश्यप महाश्रमण बुद्धयाथाय् ब्रह्मचर्य आचरण (प्रसजित)

जुयाच्वंगु खःला कि बुद्ध उरुवेलयायाय् प्रब्रजित जुया च्वंगु ?
 थुगु खँ भगवानं सिइकाः उरुवेल काश्यपयात थःथाय् प्रब्रजित
 जुया च्वनागु खँ प्रकट याकेया लागि न्यना विज्यात- “हे उरुवेल
 वासि ! हे तपस्याया समर्थक ! छं छु स्वयाः थःगु अग्नि-होत्र
 (होम यायेगु) ज्या त्वःता, गये त्वःफित ?”

उह्य स्थविरं नं भगवानया खँ थुइकाः लिसः विल- “यज्ञ
 (होम) रूप, शब्द, रस व काम-भोगया साधन (ज्याभः) मिसात
 प्राप्त जुइ घकाः धाइ, तर जि थ्व फुक्कयात चित्त (मन) या
 खिति घकाः थुइका । उकि गुगुं कामना (इच्छा) या लागि याइगु
 यज्ञ, होमय् मनयात भवा हे आनन्द (सुख) मय्यु ।”

थुलि लिसः विइ घुकाः उरुवेल काश्यपं ‘थः शिष्य खः’ घैगु
 भाव पिब्वय्त तथागतया पालि भवपुयाः धाल- “भन्ते ! भगवन !
 छःपि जिमि शास्ता खः । जिपि छःपिनि शिष्य खः ।” अले छमा,
 निमा यायां ह्यमा ताइगःसिमा पाय्जाय्क आकाशे ह्यक्वःतक
 दना तथागतयात प्रणाम यानाः छ्ने लिवक पय्तुत । थुगु
 आश्चर्ययात खनाः जनतातसें शास्ताया प्रशंसा यात- “अहो !
 बुद्धया गजाःगु प्रताप ! थःत थह्यं अरहत भाःपीह्य, थःगु मने
 (विश्वासे) दृढह्य उरुवेल काश्यपयात वयागु मतया खण्डन
 (स्वाःथलाः) तथागतं थःगु वशे कया विज्यात ।” थ्व न्यनाः

तथागतं आज्ञा जुल- "जि सर्वज्ञ जुइधुंका ध्वयात दमन यानागुलिइ छुं हे आश्चर्यं चाय्माःगु महु । ह्यापा नारद घैह्य ब्रह्मा जुया रागी (तृष्णाय्) तक्यना चवनावले हे ध्वयागु मतयात त्वाःथलाः ध्वयात क्वमालि जुइकागु दु ।" थुलि धया विज्याये धुंकाः परिषद पिसं प्रार्थनायासैलि ह्यापाया जन्मया खँ कना विज्यात ।

म्हापाया खँ (अतीत कथा)

ह्यापा विदेह राष्ट्रया भिथिला घेगु थासे अङ्ग घैह्य जुजुं धर्मपूर्वक राज्य यानाच्चवंगु जुयाच्चवन । वया अप्रमहिषी (वडा-महारानी) पासँ म्हाय्मचा छह्य दु, रुजा घैह्य- तसकं हिसि दु, तसकं वांलाः, इलंबः कल्पनिसें पुण्य याना वयाच्चवह्य । जुजुया मेपि ऋषिद्वः रानीपिनिपाखँ छह्य हे मस्त महु, उकि थुह्य मय्जु जुजुया साःप यः । जुजुं वया सभाः याय्त वावांलाःगु स्वांया नःन्यागः धकि व भि-भिगु, वावांलागु कापः, वसः ह्लि ह्लि तय्के छ्वइगु । नयेगु, त्वनेगु वस्तुयागुला ल्याःचाः हे महु । वाःछिइ छत्र दान याय्त इःछि दां नं विइके छ्वइगु ।

व जुजुया विजय, मुनाम व अलात घैणि स्वह्य अमात्य (मन्त्रि) पि दु । उगु वेशय् छगू तःधंगु उत्सव - चातुर्मासिक कौमुदुनी-खुन्हु देय् व दरवार तःजिक वांलाके बियाः, म्वःल्हुयाः तिमा वसतं तियाः, बेलि याय् सिधय्काः, दरवारया चक्कंगु कःमिइ थः अमात्यपि तिमे चवनाच्चवंगु इले यचुमे च्वंगु आकाशे

चन्द्रमा थिना च्वंगु खनाः अमात्यपिके न्यन- "अमात्यपि !
 बाँया मिलाचा (तिमिला जहाँथिना च्वंगु) गपाच्च्वः न्ह्याइपुसे
 च्वं । थजाःवले सु नाप सङ्गत यासा जिइ ?" उवल्य् अलातं
 लिसः विल- "छी फुक्क सेनातय्के सल, किसि आदि दयाः तसकं
 वल्लाः । उकिं महाराज ! थःगु थ्व अनन्त वल क्यनेत युद्ध पाः
 वनेनु । गुह्य क्कीगु वशे मवःनि, वैत वशे काय्, गुगु प्रदेश मत्याकानि
 व प्रदेश त्याकेनु धैगु जिगु विचाः दु ।" वयागु थ्व खं न्यनाः
 सुनामं धाल- "महाराज ! छःपिनि फुक्क शश्रुत क्कीगु वशे वय्
 धुकल, इपि फुक्कं शस्त्र-अस्त्र त्वःताः शान्तपूर्वक च्वनाच्वंगु दु ।
 धौ थ्व उत्सव दिं तसकं भि । जितः युद्ध याय्गु यः मताः ।
 उकिं साःसाःगु नय्गु, त्वनेगु याकनं काय्का विज्याहुँ । थौं छःपि
 म्ये, प्याखँ आदि काम-भोगे लय्ताया विज्याहुँ ।" सुनामया खं
 न्यनाः विजयनं धाल- "महाराज ! छःपिनि लागि काम-भोगया
 दक्क सामग्री (वस्तुत) न्ह्याव्लेसं दयाच्वंगु हे दु । काम-भोग
 यानाः मोज याय्गु छःपिनि लागि दुर्लभगु खं मत्त, दया हे च्वंगु
 दु । उकिं जिगु विचाः युले पाखे मदु । की गुम्हं छद्म बहुश्रुतद्म
 (सःस्यूद्म), धर्म-अर्थ स्यूद्म, क्कीगु शंका मदयेका विइ फुद्म श्रवण
 ब्राह्मणयागु सङ्गते वनेनु ।" थुद्म विजया खं न्यनाः जजं अंगं धाल-
 "विजयनं धाःथें जितःनं अथे हे ताः । उकिं छिमिमं विचाः दा.
 गुह्य पण्डितयाथाय् वंसा जिइ ? गुह्यन्यां कि क्कीगु शंका मदयेका
 विइ फु ।" जुजुया वचन न्यनाः अलातं थिन्ति यात- "मृगदाय
 (मृगदावने) धीरवान् अचेल (नांगा) साश्रु दु । न्यने दु व

तःवंह्य ऋषि खः । काश्यप जातयाह्य विचित्र कथं कने फुह्य
खः । भो जुजु ! की वयाथाय् हे वनेनु ।” वयागु खं न्यनाः
जुजुं सारथियात् रथ तयार याना ह्यगु आज्ञा जुल ।

रथ तयार याना हल- किसिया दं नं दयेका तःगु, वह्यया
सि (किनारा) तयाःतःगु, तुइमे, यचुसे, पिचुसे च्वंगु । उकिइ
गःपते सुवर्गया माः क्यखाया तःपि, तुयूपि सिध्व सल प्यम्हं
साय्का तःगु दु, गुपि कि फय् समानं व्वाये फुकि खः । तुयूगु
कुसा (छत्र), तुयूगु रथ, तुयूपि सल, तुयूगु पंखा ज्वनाच्वंपि
अमात्यपि नाप जुजुया शोभा चन्दमायागु थं च्वं । खड्ग ज्वंपि,
चल्लाःपि, सल गःपि, सैन्य यक्वसिनं जुजुया ल्यूने-न्ह्यःने साथ
विया वन । छुं भतिचा वने घुंकाः रयं कुहाँ वदाः अमात्यपि
नापं जुजु आजीवक (साधु) याथाय् तक न्यासि हे वन । अन
ह्यापां वनाच्वंपि ब्राह्मण आदि मेमेपिन्त जुजुं नित मख्वमे
तयातल । अले नायुगु आसनय् छेले लिक्क फेतुनाः आजीवकथाके
कुशल वार्ता यामे न्न- “भन्ते ! म्हं फुला ? भोजन याउँक हे
प्राप्त जूला ? शरीरे छुं रोग ला मदुला ? मिखां वांलाक छुनि
ला ?” आजीवकं लिसः बिल- “महाराज ! भोजन आदिया
मुविधा नं दु, म्हं नं फु । हे विदेह जुजु ! छंगु देशय् छुं अशान्ति
मदु मखुना ? रथे च्वना वयावले ह्यायात् छुं कट्टला मजू मखुना ?
म्हं फु मखुना ?” थये न्यनेवं जुजुं नं फुक्कं वांलाः धकाः लिसः
त्रिसे धर्म व जानया विषये न्ह्यसःत न्यन- “हे काश्यप ! मां
वीया प्रति मनूतमें गजाःगु धर्मया आचरण (कर्तव्य) थाय्माः ?

गुरु, स्त्री, पुत्र, पुत्री पिनि प्रति गजाःगु व्यवहार याय्माः ? यः स्वयाः थकालिपि, श्रमण ब्राह्मण पिन्त गुकथं हनेमाः ? सेनायात गुकथं छ्यलेमाः ? देशवासिपिन्त गुकथं व्यवहार याय्या ? गजाःगु धर्ममा आचरण यात धाःसा मनूत स्वर्गे वनी, गजाःगु मभिगु ज्या यात धाःसा नरके वनी ?”

थजाःगु प्रकारया न्ह्यसःया लिसः व आजीवकं विइ मफुसेलि 'महाराज, न्यं !' धकाः यःगु मिथ्या (अःखःगु, द्वंगु) मत (सिद्धान्त) या वयान याना हल- “धर्म आचरणया छुं नं भि मभि धैगु फल दइ मखु । परलोक धैगु मदु, अनं धन वःपि सु दु ? पुर्खा धैगु हे मदुसा मां वी गनं दइ ? जव गुरु वःपि हे मदुमा असंयत (वसे तय् मफुगु) यात संयत (वसे तैह्य) याइह्य सु ? फुक्क प्राणी वरावर खः, तःधं, चीःधं सु नं मदु । न छुं 'वल' दु न 'वीर्यं' हे । अले पुरुष पराक्रम (वीर्यं) धैगु गनं दइ ? गये नांचा (डुंगा) या ह्वापांगु च्वः बंधाय् ल्यूनेया च्वः वनीगु खः, अथे हे सकल प्राणीपि नं 'नियति' (स्थिरता) या ल्यू ल्यू वना च्वंगु खः । गुह्य मनूयात छु प्राप्त जुइमाःगु खः जुहे जुइ, उकिइ दानया फल गनं वइ ? दानया फल मदु, दान विइपिसं मजवूरं (करं क्यनाः) विद्याच्चंगु खः । मूर्खतसें दान विइमाः धकाः धाःगु खः, पण्डिततसें दान कयाच्चंगु खः । थःत थम्हं पण्डित धकाः भाःपीह्य मूर्ख करं क्यना हे धीर-पुरुष (संयमी व्यक्ति) पिन्त दान वीगु खः ।”

थथे दानया निष्कलताया वयान याये धुकाः पापया फल

मदुग्धा वयान यात- “मि, चा (पृथ्वी), लः, फय्, मुख, दुःख
 व जीव (प्राणी)- थ्व ल्लय्ता शाश्वत खः, त्वाःल्लाये मफइगु खः,
 अविजोप्य (मस्यनीगु) खः, थ्वंत त्वाःल्लाये फुह्य सुं हे दइ मखु ।
 न थ्वंत नाश याइह्य हे दइ न याय् हे फइ - खस्त्र अस्त्र ला
 थ्वया दयुं चाःहिला च्वनी । गुह्यस्यां जःगु तरवारं मेह्यसिया छयं
 त्वाःल्लाइ, वनं लः, मि, फय् आदियात त्वाःल्लाइगु मखु, अले
 पापया फल गनं वइ ? चय्प्यंगू महाकल्प तक संसारे चाःचाः
 हिलेवं फुक्कं शुद्ध जुया वनी । उगु ई स्वयाः न्हावः संघत नं
 शुद्ध जुइ मखु । यक्व यक्व पुण्य कर्म यासां उगु ई मवय्कं सुं
 नं शुद्ध जुइ मखु । अले यक्व हे पाप यासां वयां उप्व च्वने
 मालिइ मखु । चय्प्यंगू महाकल्प फुइवं की थःथःम्हं तुं शुद्ध जुइ ।
 गथे समुन्द्रं थःगु सि (किनारा) यात हाचां गाय् फइमखु, अथे
 हे कीसं नं नियति (प्रकृति) यात हाचां गाये फइ मखु ।”

थुगु प्रकारं वं ‘उच्छेदवाद’ या थःगु बुद्धि न्हाये दतले
 वयान यात ।

Dhamma.Digital

वया खँ न्यनाः अलात मन्त्रि धाल- “गथे वसपोलं धया
 त्रिज्वात जितः नं अथे हे ताः । जि थःगु पूर्वजन्मया खँ स्यू ।
 त्नापा जि पिमल धयाह्य नाय् (कताई) खः । जि म्येय्, फा,
 दुगु आदि यक्व हे प्राणीत स्यानाः पाप कर्म याना वयागु दु ।
 तर अनं सिगाः आः जि सेनापतिवा कुले जन्म जुन । निश्चयनं
 पापया मभिगु फल मडु, जि नरके मवं ।”

थये खँ जुया च्ववले अन वीजकः धयाह्य उपोसथ ऋत

[अष्टशील] पालन यानाच्चंहा गरीवम्ह दास [च्य] छम्ह नं दुगु जुयाच्चन । उमिगु खं न्यना. वं क्वाक्क गानः ह्लाना मिखां ह्यवि हाय्कल । जुजुं खनाः न्यन- “अय् ! छ छाय् स्वयागु ? छं छु खना वा न्यना ? छन्त छु पीडा जुभ ?” जुजुं न्यंगुलि बीजक तीजक लिसः विल- “महाराज, न्यना विज्याहुं । जितः छु पीडा मजू । जि नं जिगु पूर्वजन्मया खं स्यू । ह्लापा जि साकेत धाःथाय् बूगु खः, नां जिगु भावसेट्टी खः । जि तसकं गुणी अले दागी नं । जितः ब्राम्हण, गृहस्थी सकसिनं मानये याः । जि पवित्र जीवन हनाच्चनागु खः । जि छगू हे पाप यानागु लुममं । अनं सिनाः आः जि लःह्यइम्ह दासी [म्वारिं] पाखें जन्म जुयाः साप हे वांमलाक जीवन हना च्वना । धजाःगु अवस्थाय् नं जि सकसितं समान व्यवहार याय्गु विचारं सुयात माल वयात थ गु वच्छि जा वियाच्चना । जि सुयातं मस्याना, सुयागु खुया मकया, पुक्की, चन्हे वले उपोसथ [अष्टशील] पालन याना । तर थ्व कुक्क सदाचारया फल छुं हे मदु । जि नं अनातं धाःथें हे थुइका कि थ्य शील दक्वं ज्या ह्यले मदु । गथे भ्हिते मसम्ह जुलं बुद्दगु खः, अथे हे जि बूगु खः, तर आ.गथे भ्हिते सःम्ह त्वाइगु खः जि नं त्यात । जि सुगतिइ वनेगु लंपु मखना च्वनागु, उकि काश्यपया खं न्यनाः स्वयागु खः ।”

निम्हसिया खं न्यने घुंकूम्ह जुजुं बीजकया खं नं न्यने घुंकाः धाल- “बीजक ! सुगतिया मेगु लंपु मदु । मुख, दुख ‘नियति’ पाखें हे दइगु जुसंजि लिपा वना सकलें शुद्ध हे जुइ, नियतियात

पियां च्चं, हथाय् चाये म्वाः । जि नं थीं तक्क भ्राम्हण व
गृह्मथोपिनि ज्याय् हे तक्कयना च्वना, मुहाया फंसला थाना च्वना ।
धुलिया दुने जि काम भोग पाखें पिने हे लाना च्वना ।”

थनंलि विदाकयाः धाल- “भन्ते, काश्यप ! धुलि मच्छि ई
जि प्रमादे [सित्ति] हे फुका छ्वया । तर आः जितः गुरु दत ।
आवंनिसें जि काम-भोगे दुनेगु जुल । छंगु धर्मोपदेश न्यनेगु नं
लिना जक याय् । छ च्चं, जिपि वने । यदि संजोग चूलाःसा
लिपा नायलाय् ।”

ह्वाच वःत्रलय् आजीवकयात प्रमाण थाना वःम्ह जुजुं आः
लिहां वःत्रलय् व आजीवकया अवगुणया कारणं प्रणाम मयासे
हे वन ।

उगु चा फुनाः सुय जुसेंलि जुजुं अमात्यपि स.ताः आज्ञा
बिल- “जिगु लागि काम-भोगया साधन ताःलाकि । धाये ज्यूगु
वा मज्यूगु न्हागु जूसां नं जिथाय् धा। वयमते । छिपि स्वम्ह
अमात्यपि [मन्त्रिपि] न्याय यायेगुलिइ क्वातुपि खः, छिमिसं हे
था । आवंनिसें जि काम-भोगय् जक दुनेगु जुल ।”

अनंलि थम्हं धा.थें हे जुजु काम-भोगय् लीन जुनाः छुं
हे ज्या याःगु मखुत ।

वयां क्खियन्हु लिपा जुजुया यःम्ह म्हाय् ह्जां थःम्ह
सेत्रिकायात धाल- “जितः व जिमि पासापिन्त याकनं तिसा वसतं
तिइकि । कन्हे दिव्य पूर्णिमा खः, जि जुजुयाथाय् वने ।” उलि
धाय्त्रं हे अनेक प्रकारया स्वांमाः, तिसा, वसः आदि हयाः

छायेपीकल । अले पासापि नापं रुजा चन्दन प्रसाद [दरवार] य
दुहां वन । जुजुयाथाय् ध्यनेवं प्रणाम यानाः लुंया आसनय्
छखे लिवक फयतुत । अप्सरापि मुं थें मुनाच्चंपि मिसाते दयुइ
रुजायात खनेवं जुजुं न्यन- “छु छन्त दरवारे न्हाइपुसे च्वंला ?
छु पुष्करिणी [स्वां ह्वयाच्चंगु पुख्] यःला ? छन्त साःसाःगु
नसा ज्वलं नके हःला ? छु छिमि पासापिनाप वगंचाय् म्हितः
मवनाला ? छ छाय् आमथे दुखि खने दुगु ? हे हिंसि जाःम्ह !
छन्त छु इच्छा जुल धा ।” वीया वचन न्यताः रुजां धाल-
“महाराज ! छःपिनि पाखें फुबक दया च्वंगु दु । कन्हे पुह्ली,
जितः द्वःछि दां माल, याचकतयत् दान याये माल ।” रुजां धाःगु
न्यनाः जुजुं न्वात- “छं यक्व हे धन सित्ति फुकल । ह्नि ह्नि
उपोसथ व्रत कयाः नये-त्वनेगु हे त्वःता च्वन । छ नियतियां
वशय् हे च्वनेमाः, मनसे च्वनाया छुं पुण्य मदु ।” हानं धाल-
“उगु इले काश्यपया खं न्यनाः बीजकनं क्वाःगु सासः ह्वानाः
मिखां स्ववि हायेकगु खः । हे रुजा ! गवले तक छ म्वाइ, अवने
तक नयेगु त्वःते मते । परजोक धैगु द हे मदु, म्वा मां छं थ त छाय्
कष्ट विइगु ?”

यःगु पूर्व जन्मया खें स्पूम्ह सुकोमलम्ह रुजां विदेह जुजुया
थजाःगु खं न्यनाः धाल- “ह्वाना जि न्यना जक तयागु खः,
तर थौं थम्हं हे खना कि मूर्खया संगत याःम्ह नं मूर्खं हे जुया
वनी । मूढ [महामूर्खं] म्ह फन हे मूढ जुया वनी । उकि व
अलात व बीजक उप्वः मूढ जूगु ठीक हे खः । भो पिता !

[१०]

छःपिं प्रज्ञावान् सः, धर्म-अर्थं सूम्ह सः, तर मूर्खपिसं धे
 मिध्या-मत गथे यानाः नाला कया ? यदि संसारे थःयम्हं तुं
 हे शुद्ध जुड्गु सःसा आजीवक आदि ऋषिपिनि प्रब्रज्या निरर्थक
 हे जुल । थये विचाः याना जूपि अज्ञानीपिसं कर्म फलयात दोष
 वियाच्चनी । थये मल्लुकथं थुइका च्वंगुया कारणं इपि न्ह्यावल्लं
 बुना च्वनेमाः, गुवल्लं हे मत्याः । थजाःपि मनूतय्त उगु
 मिथ्या-मत पाखें लिस्वके उलि हे थाकु, गथे न्याया कयुं कं
 लिकाये थाकुइगु सः ।” थ्वयां उप्पः मेगु उदाहरण बिल-
 “महाराज ! छःपिनिगु भिया लागि उपमा विइ । गुम्हं गुम्हं
 पण्डिततय्त उपमा वियाः नं थुइके फु । गथे यक्व भार दुगु
 व्यापारितयेगु जहाज यक्व ऊयातुगुलि यानाः समुन्द्रे दवे जुइगु
 सः, अथे हे भचा भचा जक पाप कर्म याःम्ह मनू नं उगु पापया
 भारं नरके कुनुं वनी । भो जुजु ! अलातया पापया भार आ ; तक
 मगाःनि । वं उगु पापयात मुंका च्वंगु दु, गुकि मनूतय्त दुर्गतिइ
 यंकीगु सः । अलातया थ्व पुलांगु पुण्यया फल सः, गुकि आः
 वं सुख सिधा च्वंगु सः । उयागु उगु पुण्य फुनावं वनाच्चंगु दु । व आः
 मखुगु लेंपुइ व्वाये वनाच्चंगु दु । गथे ताल्जु पातय् छुं नं ऊयातुगु
 वस्तु तथाविइवले ताल्जुया डण्डि क्वछुना वनीगु सः, अथे हे
 भचा भचा जक यानाःसां पुण्य मुंकीहा मनू स्वर्गया कामना
 यानाच्चंहा ‘वीजक’ दास धे कुशल [भिगु] ज्याय् तकयना च्वनी ।
 व गुहा वीजकं आः दुखया अनुभव यानाच्चंगु सः व दयागु
 ह्यापा यानातःगु पाप-कर्मया फल सः आः उगु पाप-कर्म

फुनावं वनाच्चंगु दु । उकि हे व सदाचार्य् लगये जूगु खः ।
हे पिता ! छःपि काश्यपया संगते लानाः कुमार्य् विज्याय्
मते ।”

अनंलि कुसंगतया दोष व सत्संगतया गुण वधान यानाः
न्यंकल- ‘राजन् ! मनूतसें भिगु वा मभिगु, सदाचारी वा
दुराचारी न्ह्यागु हे संगत याःसां व उकिया हे वशे वनी ।
गजाःह्य मनूनाप संगतयात थःमं अजाःह्य हे जुया वइ ।
गुह्य नाप संगतयात वं उम्हेसित अये हे भ्यले पुंकी गये कि
विष ब्यूगु वाणं थले च्वंगु मेगु वाणतयत् नं त्रिष किका
विइगु खः । थये मजुइकेत बुद्धिमान मनूतसें पापीतय् संगत
मयायेमाः । गुह्य मनुखं कुश [सितु] षौय्या च्चकां जक जूसां
ध्वगीगु न्या ज्वनी व कुश हे नयइ । मूर्खवा संगतय् नं ध्व हे
गति जुइ । गुह्य मनुखं श्रीखण्डयात पलांस [प्यंस्वां] नं ज्वनी,
उकिया हःनं नस्वाइ । व थें हे बुद्धिमान मनूतसें नं थःत भि
व पण्डित याय्या लागि भिपि मनूतय्गु संगत याय्याः ।
मभिपि मनूतय्गु संगतं दुर्गतिइ लाइ, भिपिनिनु संगतं सुगतिइ
लाइ ।”

धुलि धाय् धुंकाः उह्य राजकन्यां थःगु पूर्वजन्मवा खें कना
हल- “जि थःगु न्ह्ये जन्म न्ह्यः व ल्यूया खें स्यू । भो महाराज !
न्ह्येगु जन्मे जि मगधवा राजगृहे लुंकःमि जुषा; जन्म जुल ।
मभिपिनिगु संगते लानाः यक्व हे पाप कर्म घाना जुषा ।
देवतापिसं थें मेपिनि भिसात नाप संसर्ग याना जुया । जिगु

उषु कर्म खरानि त्वपुना च्वंगु मि थें जुया च्वन । मेगु हे छरू
 कर्म जि 'वंस' देशे तसकं धनिगु सेठया कूने याकः काय् जुयाः
 जन्म जुल । उकि थववस्यां जितः माने याः । अन छह्य ज्ञानी,
 पण्डित, भिह्य पासाया अंगते लानाः औसि, (चःह्य) पुह्यी आदि
 बले उपोसथ पालन याना । तर जिगु थ्व कर्म लखे दुने सुलाच्वंगु
 धुकू थें जुयाच्वन । मगथे यानागु पाप कर्मथा फल नि ल्यूल्यु
 बल । अनं सिनाः रीरव तरके यक्व हे ई तक च्वनेमाल । अनं
 छुटे जुयाः वयः भेष्णाकट धयाथाय् भारि क्वविइह्य दुगु जुयाः
 जन्म जुल । अवले मन्त्रिपिनि काय्पिन्त ह्य थयाः, गाडाय् थयाः
 साला वया, थ्व फुक्क पर स्त्री-गमनया फल खः । अनं लिपा
 माकः जुया जन्म जूवले वू खुन्हु हे अण्डकोष वान्याकाः लिकाय्का
 च्वने माल । अनं लिपा दशार्णव देशे दोहं जुयाः जन्म जूवले नं
 अण्डकोष लिकाय्काः बैल जुया च्वने माल । अनं लिपा बल्ल
 दुर्लभगु मनुष्य जुयाः जन्म जुलं नं नपुंसक जुइका च्वने माल ।
 थ्व फुक्क पर स्त्री-गमनया हे फल खः । अनंलि कोशम्बिइ याना
 वयागु कुशल कर्मया फल स्वरुप नन्दन वने इन्द्रया सेविका जुयाः
 जन्म जुल । वथें हे मेगु न्यागू जन्मतक देवलोके इन्द्रं मानं याका
 च्वना वया, तर स्त्रीत्वं मुक्त मजू, न्हावलें मिमा हे जुया च्वना ।
 आः नं मिमा हे जुया वया, तर थनं लिपा जि देवमुत्र धायेकाः
 जन्म जुइ । उकि मनूतसें याइगु कर्मया फल असंख्य जन्म तकं
 ल्यु ल्यु वया हे च्वनी, भिगु हे जुइमा वा मभिगु हे जुइमा ।”

थवयां लिपा उवदेश थिसे धाल- “गुह्यसिया न्हावलें मिजें हे

जुयाः, जक जन्म जुइ मास्ति वः वं पर स्त्री-गमन पाखें अथे हे लिचिला च्वनेमाः, गथे तुति सिलातहा मनु ध्याचलं लिचिला च्वनीगु सः । गुह्य मिसाया वार वार मिजं जुयाः जन्म जुइ मास्ति वः, वं थहा भाःतयात अथे हे सेवा यायेमा. गथे इन्द्रया सेविकां इन्द्रयात याइगु सः । गुह्यसिया दिव्य-भोग, दिव्य-आयु, यश व सुखया इच्छा दु, वं पापपाखें तापाक च्वनाः द्विविध (स्वंगु प्रकारया) कर्म याय्माः । गुह्य मनु अप्रमादी (बेहोशय् मलाइहा) बुद्धिमान, शरीर, मन व वचनं पुण्य कर्म याइ व मिसा जूसां थःगु हित याइहा जुइ । थुगु जीवित संसारे गुलि नं दशस्वी, ऐश्वर्यवान प्राणीपि दुगु सः, उर्पि निश्चयनं ह्लापा ह्लापाया जन्मे भिगु कर्म (ज्या) यानां वःपि सः । फुकक प्राणी कर्मशा हे अधीन सः ।

भो पिता ! छःपिसं हे छकः विचाः याना स्वया विज्याहुं कि थ्व छःपिनिगु सुख, सुविद्या गुगु कर्मया लिच्चः (परिणाम) सः ।”

थुगु प्रकारं रुजां मूर्खहा थः अबु अंग जुजुयात सःगु लेंपु क्यना विल । च्छिद्रतक थये हे उपदेश यायां धाल- “उह्य नांगाहा मिःया विचार दुह्यसिया खंयात ग्रहण याय् मते । ‘थ्व त्योक नं दु, परलाक वं दु, भिगु-मभिगु ज्याया फल नं दु’ धाइहा जि थंजाःहासिगु खें स्वीकार याना विज्याहुं । म्वाःमदुगु खय् लगे जुइ मते ।”

युजाःगु प्रकारं धालं नं जुजुयात मिथ्या-दर्शन पाखें लिफः स्वके मफु । जुजु ला वयागु यइपुगु सः न्यनाः जक सन्तुष्ट जुया च्वन । मां बीया थः यःहा सन्तानया यइपुगु सः न्यने तसकं यइ । तर उकि थःके च्वंगु मिथ्या मतयात त्वःतकेत तसकं थाकु । दे न्यंक

हल्ला जुल- म्ह्याय्ग्हं जुजुयात धर्म-उपदेश विद्या: मिथ्या विचारं
 लिफ: स्वके त्यंगु दु । उकि मक्कन जनतात लयताया च्वंगु जुल ।
 तर वं धा:सा थ: अबुयात बोध याये मफुमेंलि ह्रेश मचामे
 किगू दिशायात नमस्कार यासे थथे प्रार्थना यात- “ थुगु लोके
 लोकयात संरक्षण याना च्वंपि धार्मिक श्रमण, ब्राह्मण, लोकपाल
 देवतापि, महाब्रह्मापि दइ । उपि वया: थ:गु वलं जिमि अबुयात
 वयागु मिथ्या-विचार पाखें लिसाला काय् माल । वयाके छुं गुण
 मदुसां तत्रि जिगु गुण-वल व सत्यया कारणं थथे याय्त
 वये माल ।”

उगु इने बोधिमत्त्व नारद धयाह्य महाब्रह्मा जुया च्वन ।
 वं थ:गु मैत्री, करुणा व उदार भावनां गुह्य प्राणी गुकथं च्वना
 च्वन धका: वरावर संसारपाखे स्वइगु जुयाच्वन । रूजां अये
 लोकपात्र देवतांति नमस्कार याना च्वंगु खंका: विचा: यात-
 “जि वाहेक मेपिनं व जुजुयात बोध याये फइ मखु । उकि उह्य
 राजकन्याया आह्वानयात स्वीकार याना: जुजु व यक्व जनता
 पिन्तनं कल्याण याये माल । मनूतय्त प्रव्रजितपि य: ता:, आदर
 त:, उमिगु खं न्यं, उकि प्रव्रजित भेपे वने माली” धका: वांला:ह्य,
 दक्षिणेच्चंवह्य मनूया रूप याना:, जटा चिना:, ह्याउंगु वलकल वस्त्र
 पुना:, लुंया तारा छुना:, वह, थें तुयूगु जन्तुया छ्यंगू बोहले
 तया:, मोति थुना त:गु ह्यासुगु पात्र व कमण्डलु ज्वना: क: क:
 धायेका त:गु चन्दन महाप्रासादे (दरबारे) आकाश मार्ग वया:
 दुहाँ वना: जुजुया न्ह्या:ने थ्यंक: वन । वयात खना: रूजां नमस्कार

यात । जुजु नं थःगु आसने च्वने मफयाः कुहाँ वयाः, उह्य
 ऋषिया नां, जात व थाय् न्यन- “हे ऋषि ! गनं विज्यानागु ?
 छःपिनि नां छु, गोत्र (जात) छु ? छःपिन्त थन छु धकाः
 हासीकेगु ?” व ऋषि- “थ्व जुजुं परलोकयात विश्वास मयाः,
 उकिं परलोकया हे खं ह्लाये माल’- धकाः विचाः यानाः धाल-
 “जि देवलोकं वयागु खः, जिगु नां नारद अले गोत्र काश्यप खः ।”
 जुजुं विचाः यात- “परलोकया खं लिपा ह्लाय् थ्वया ऋद्धिया
 खं नि न्यने’ धकाः न्यन- “हे नारद ! गये छंगु रुप आश्चर्यं खः,
 अये हे छ आकाश मार्गं बल । छंगु थ्व ऋद्धि गजाःगु खः ?”
 नारदं लिसः विल- “सत्य, धर्म, मंयम व त्याग-थ्व जिगु
 स्वाभाविक गुण खः । थ्व हे गुणयात बांलाक पालन याना
 च्वनागुलि जि गन मन दु अन मनोवेगं वने फु ।” थये न्यनाः
 मिथ्या-दृष्टि व परलोकया विश्वास मदुमहं व जुजुं धाल- “छं
 पुण्य यानाः सिद्धि दइ घंगु गुगु खं ह्लात, व तमकं आश्चर्यया
 खं खः । यदि अये खःसा जि छं खं न्यने, उकिया लिसः ब्यु ।”
 नारदं धाल- “हे राजन् ! न्ह्यागु हे सन्देह दुमां न्ये, जि छन्त
 कारण सहित, ज्ञान सहित, कने ।” अले जुजुं न्यन-
 “हे नारद ! जि न्यनागुलिइ मखुगु खं कने मते । गुगु थ्व लोकं
 घयाच्चन कि देवता दु, पुर्खापि दु, परलोक दु - छु थ्व धात्ये
 दुगु खःला ?” नारदं लिसः विल- “धात्ये हे दुगु खः । काम
 भोगे प्यपुना च्वंपि मूर्खत मोहे दुनाच्चंगुलि जक परलोक दु धकाः
 मस्युगु खः ।” थ्व खं न्यनाः जुजुं हिम्यानाः (गिजे यानाः)

[१६]

धाल- "हे नारद ! यदि सी धुंकूपि परलोके च्चवनी धैगु विश्वास दुसा आः जितः न्यासः दां ब्यु, जि छन्त परलोके द्वःछि दां विइ ।" बोधिसत्त्वं परिषदया दयुइ हे वयागु निन्दा यानाः लिसः विल- "जि छःपिन्त न्यासः दां विइगु खः, यदि छःपि सदाचारी, उदार धकाः स्पूगु ख.सा । तर जब क्रूर स्वभाव, लोभिह्य, नरके च्चवनीह्य जूसा अन परलोके द्वःछि दां काःवइह्य सु ? बोह्य सु ? गुह्य मनू अधार्मिक (धर्म महुह्य) जुइ, दुराचारी जुइ, अलसि जुइ, हाराह्य जुइ अजाःह्यसित पण्डित जानीपिसं गुवलें नं छुं नं त्याये विइ मखु, छायाःसा अजाःपि मनूतसें त्यासा पुली हे मखु । मनूतसें अजाःपिन्त जक न्ह्यागु विइ, अले सिधल धायेव लित हति धकाः धाइ, गुह्य कि ज्या सःह्य, उत्साहीह्य, सदा-चारीह्य, उदारह्य खः ।"

यये कुगाक्क धायेवं जुजुया छु याय्, छु याय् जुल । जनतात लयतायाः दे ध्ववक हाल- "ऋषि तसकं हे प्रतापिभ्ह खः । थौं ध्व जुजुयात मिथ्या-दृष्टि पाखें मुक्त याइगु जुल ।" बोधिसत्त्वया प्रतापं न्हेगू योजन (४ कोसया छगू योजन) दुगु उगु मिथिला नगरे च्चंपि फुक्क जनतातयेसं ध्व खें न्यने दुगु खः ।

बोधिसत्त्वं त्रिचाःयात- "ध्व जुजुं मिथ्या-दृष्टियात तसकं हे ववातुक ज्वनातःगु दु । ध्वयात नरकया भय क्यनाः, मिथ्या-दृष्टि त्वःफिकाः, देव-लोकया खें कने माली ।" अले जुजुयात धाल- "महाराज ! यदि मिथ्या मतयात त्याग मयात धाःसा अनन्त दुखया छें नरके वने माली ।" धकाः नरकया व्याख्या यात- "हे

राजन् ! थनं परलोके वने वले छं खनी कि छन्त ववो, इमा,
 गिद्धतये वथानं क्यानुक्वाकाः म्ह छम्हं हि वयेवा च्वनी, अजाःथाय्
 द्वःछि दांया वास्ता याःवइम्ह मु ? व थें तुं लोकन्तर नरके गन कि
 कां थें ह्युं । चन्द्र, सूर्यया जः दइमख्, चा नं सिइ मदु ह्लि नं
 सिइ मदु । अजाःथाय् थःगु त्यासा लित कायेत मु वना च्वनी ?
 थुलिजक मख् मिथ्या दृष्टिपि नरके लाइ वने ग्यानापुमे ग्यानापुमे
 च्वंपि लिचातसें ला पांय् निकयाः हि भः भः वयेका च्वने माली,
 अजाःथाय् द्वःछिया वास्ता याःवइह्य मु ? अनं नं मेगु नरक-
 कालूपकाल-गन कि दुराचारी मनूतयेत वाण, भाना आदि ह्यथ्
 उखें थुखे, थुखें उखे पिचायेक कयेकी । उलि जक मख् नाना
 प्रकारया शस्त्र, मि, त्वहं आदिया वर्षा जुइ, अजाःथाय् द्वःछिया
 खें ह्लाः वइह्य मु ? नरक घेगु तसक्कं सहयाये मफ्यक् तांन्वः ।
 पलख जक नं मुख घेगु मदु । शरण वने थाय् गनं मदु । अजाःथाय्
 द्वःछि दां कायेत वनीह्य मु ? मिच्याना च्वंगु जमिनय् दुराचारी
 व्यक्तिपिन्त रये चिनाः रय सायेकी, कथि मुइवी, अजाःथाय्
 दांया वास्ता याःवइह्य मु ? तसक्कं ग्यानापुगु जःगु धार दुगु, दन
 दन मि च्यानाच्वंगु, पर्वत गयेकी वने म्ह छम्हं मि नइ, हि
 वाः वइ अजाःथाय् घेवाया नां काः वइम्ह मु ? पर पुरुष व
 पर स्त्री गमन याइपि मिस्त व मिजंतयेत यमदूततयेसं तसक्कं
 तःजागु हि त्वने यःगु कं दुगु सिमा गयेकी, अथे हे तरन्तर थें
 जःगु हः दुगु सिमा (असि-पत्र वृज) गयेकी, म्ह छम्हं घाःया
 घाः जुया च्वनी, अजाःगु कण्ट नया च्वनी वले द्वःछि दां

[१८]

काय्त्त वइम्ह सु ?

उगु सिमा दुगु नरकं पिहां वया: वैतरणि नदिइ ध्यना च्चंम्हसिके ध्यवा म्ह: वइम्ह सु ? ध्व नदिइ च्चामुसे च्चंगु ल्वहं यक्व दु, ल: तसकं न्वा:, छिना वने तसकं थाकु । अजा:गु खुसि छिना च्चनीवले घेवा म्ह: वइम्ह सु ?”

वोधिसत्वया थुगु नरक कथा न्यना: जुजु तसकं ग्यात, अले वोधिसत्वयाके हे शरण पवना धाल- “भो ऋपि ! छ:पिसं कना विज्या:गु खं न्यना: जि पाला च्चंगु सिमा थें थर थर खाना च्चन । जि होशे मन्त, दिशा (लं) नं लुइके मफुत । जि तसकं ग्यात । गथे मि नइ वले ल:, वाडी वइ वले द्वीप, रुंधुंथाय् प्रकाश यात सहारा कायेगु ख:, अथे हे जिनं छ:पिके शरण वया । हे ऋपि ! जि यक्व पाप याये धुन । जित: शुद्ध जुइगु उपाय कना विज्याहुं, धर्मया उपदेश विया विज्याहुं, गुकि याना: नरके वने म्वा:लेमा ।”

थथे धायेव वोधिसत्वं वयात ख:गु लंपुइ वंपि ह्लापा ह्लापाया जुजुपिनिगु उदाहरण विसे शुद्ध जुइगु लंपु कन- “गथे घृतराष्ट्र, विश्वामित्र, अट्टक, जमदग्नि, उशीनर, शिवीपि सकल श्रमण- ब्राम्हणया सेवा याना वंपि ख:, अथे हे छ:पिसं नं अधर्मयात त्व:ता धर्माचरण याये माल छ:पिनि देशे व त्वाले मनूत ह्ला:तिइ अन्न तथा: सुथे व वह्निइ थथे घोपणा याना जुइमा- ‘नये मसंपि सुं दु ला ? प्याय्चा:पि सुं दु ला ? वास: मा:पि सुं दु ला ? वांवांन:गु वसनं पुनेत नांगापि सुं दु ला ? लाकां सुयातं मा:ला ?’

गुपि बुढापि मनूत व गोरू तयेत ह्लापा थें ज्याय् छचने मते । ह्लापा उमित छु छु दया च्वंगु खः, आः नं अये हे विया तय्माः, छाय् धाःसा उमिसं शरीरं फतले माब्व ज्या याना वये घुंकल ।”

थये जुजुयात दानकथा व सदाचारया उपदेश विइ घुंकाः ‘थव जुजुयात रथया उपमा तथाः मेगु उपदेश विइ माली’ धकाः विचाः यानाः हाकनं धात- ‘भो जुजु ! छंगु म्ह रथ समान खः, याउंसे च्वंगु मन सारथि समान खः, अविहिंसा (हिंसा मययायगु) भिगु अक्ष (धुरा) जुइमाः, अले दान विइगु रथया पर्दा जुइमाः । तुत्रिया संयम (थ.गु अधिने तय्गु) नेमि (पांग्राया घेरा) जुइमाः, ह्लाः या संयम पांग्राया किनारी (सि) जुइमाः प्वा.या संयम चिकं जुइमाः, अले वोलि वचनया संयम रथया तय्पंगु स्वभाव जुइमाः । सत्य वचन रथया सम्पूर्णता जुइमाः, दोष मडुगु खँ निर्दोषता जुइमाः, मात्राछि खँ ह्लायेगु स्वापू जुइमाः । श्रद्धा व निर्लाभिया थें जा गु शोभा दय्माः, कबमालि पहः व नायु पहः दुगु भवा क्वच्छूगु पं थें जाःगु पं दयेमाः, अले शील-संयम थजा गु खिपतं चिना त गु जुइमाः । तं मचाइगु थें जा.गु स्थीर पहः दयेमाः, धर्म रुपि तुयूगु छत्र (कुसा) दयेमाः, बहुश्रुत थें जाःगु ब्रंक (पांगा दिकेगु) दयेमाः, स्थिर चित्त थजाःगु पहः दयेमा । काल ज्ञान (ई व्योया ज्ञान) दइगु चित्त थें जुइमाः, वैशारथ्य (दक्षता) थें जाःगु त्रिदण्ड दय्माः, शान्त भाव थें जा.गु जोत (सल व थगीले चिनात.गु पेटी)

[२०]

दयेमाः, अभिमान मदुगु याउंसेचवंगु जुए (हल) दयेमाः । तालिम
यानातपि सल थं थःगु बशे दुगु मन (चित्त) खःगु, भिगु लँय
वनी । इच्छा व लोभ मभिगु लँ खःसा संयम भिगु लँ खः । हे
राजन् ! रूप, शब्द, गन्ध व रसया ल्यू ल्यू व्वाये वनीम्ह रथ-
यात पनीम्ह प्रजा खः, अले थः धम्ह हे रथया सारथि खः । यदि
थुगु शरीर रूपि रथ पाखें सम्यक आचरण (खःगु ज्या) यात, अले
चित्तयात दृढ याना तल धाःसा निश्चय नं नरकय् बनेमाली मखु ।”

थथे धर्मोपदेश विद्याः, जुजुया मिथ्या दृष्टियात मदयेकाः,
ज्ञानि प्रतिष्ठित यानाः ‘आर्वनिसं कुसंगत त्वति, भिगु संगत या,
न्हावलं होश दय्का प्वं’ धकाः धाये घुंकाः राजकन्या (रूजा)
यागु गुण वर्णन यानाः सकसितं माः कयं उपदेश याय् सिधसंलि
सकम्थां खंक थःगु थाय् स्वयाः वन ।

शास्तानं थुगु धर्मदेशना याये घुंका घया विज्यात—“आः
जक मम्बु, ह्लापानं मिथ्या दृष्टिया धकिं (पर्दा) खुनाः उरुवेल
काश्यपयात दमन यानागु दु । उवलया अलात आः देवदत्त
खः, मुनाम भद् खः, विजय सारिपुत्र खः, वीजक मोगल्लान
खः । राजकन्या रूजा आनन्द खः, मिथ्या दृष्टिम्ह जुजु उरुवेल
काश्यप खः, बोधिसत्व महाब्रम्हा जि थः हे खः ।” युकर्यं
जातकर्या संग्रह यानां विज्यात ।

-: कवचाल :-

[२१]

धर्मकीर्ति प्रकाशन-
[नेपाल भाषा]

१) बुद्धया त्रिनिगु विपाक	२८) बोधिसत्त्व
२) धम्मिघर्म भाग-१	३९) शावयमुनि बुद्ध
३) मैत्री भावना	३०) धम्मल लक्षण सुत्त
४) श्रद्धि प्रातिहार्य	३१) वासेट्ठी घेरी
५) पोह्य षट्हाय्	३२) धम्म चक्रकप्पवत्तम मुत्ता
६) पञ्चनीवरण	३३) लक्ष्मी छो
७) बुद्ध धर्म, द्वितीय संस्करण	३४) महास्वप्नआतक
८) भावना	३५) धम्मिघर्म भाग-२
९) एकताया ताःवा	३६) बाख्छेया फल भाग-१
१०) प्रेमं सु ज्वी ?	३७) " " भाग-२
११) कर्तव्य	३८) जासक बाख्छे, द्वितीयाधुत्ता
१२) मिच्छा श्रि. संस्करण	३९) राहुलयात उपदेश
१३) बुद्धया अन्तिम पावा-१	४०) अहिंसाया विजय
१४) " " " -२	४१) प्रौढ बौद्ध कला
१५) त्रिरत्न गुण स्मरण	४२) मूखंहा पासा मण्यु
	४३) बुद्धया धर्मनीति
	४४) धम्मल नारद
१६) परिव्राण [द्वितीय संस्करण]	४५) शान्ति व मैत्री
१७) कर्म	४६) उखानया वाख्छे पुषः
१८) प्रार्यना संग्रह श्रि. संस्करण	४७) पालि भाषा अक्षतरण
१९) बाख्छे भाग-१	४८) प.लि प्रवेश भाग-१
२०) " " -२ श्रि. संस्करण	४९) अमस्कार
२१) " " -३	५०) मणिचूड जातक
२२) मशि भिक्षा गति भिनी	५१) चरित्त पुषः
२३) बौद्ध ध्यान	५२) महाजनक आतक
२४) हृदय परिवर्तन	५३) गृही-बिनय त्. संस्करण
२५) ह्यावांवाहाय गुरु सु ? श्रि. सं.	५४) बुद्ध-जीवनी
२६) बाख्छे भाग-४	५५) पालि भाषा
२७) धम्मिघर्म	

- ५६) सप्तरत्न धन
 ५७) महासति पट्टान सूत्र
 ५८) शान्तिपा स्वाध्यासः
 ५९) चरित्र पुत्रः भाग-२
 ६०) बृद्ध व शिक्षा
 ६१) जातक माला भाग-१
 ६२) बौद्ध ध्यान भाग-२
 ६३) किता गीतमी
 ६४) जप पाठ व ध्यान
 ६५) लुम्बिनी विपत्तना
 ६६) विश्व धर्म प्रचार देशना
 ६७) विश्व धर्म ” भाग-२
 ६८) योगीया चिट्ठी
 ६९) जातक माला भाग-२

- ७०) सर्वज्ञ
 ७१) सर्वज्ञ भाग-२
 ७२) धम्मपद कवित्ता
 ७३) धर्म मसीनि
 ७४) दान
 ७५) तेमिय जातक
 ७६) वम्मिक मुत्त
 ७७) मध्यम मार्ग
 ७८) महासौहृदादमुत्त
 ७९) वार्ध भाग-५
 ८०) भिद्दा च्छाया व काय
 ८१) भिक्षु जीवन
 ८२) भिद्दा मचा
 ८३) महानारद जातक

[नेपाली भाषा]

- १] बौद्ध प्रश्नोत्तर
 २] बौद्ध दर्शन
 ३] नारी हृदय
 ४] बृद्ध माननको इतिहास
 ५] पटाचारा
 ६] जानमाला
 ७] बृद्ध र बृद्धाको विचार
 ८] शान्ति
 ९] बौद्ध ध्यान
 १०] पञ्चशीत
 ११] लक्ष्मी

- १२] उखानको कथा संग्रह
 १३] बौद्ध जगतमा स्वास्थ्य सेवा
 १४] मिलिन्द प्रश्न
 १५] अमण नारद
 १६] वेरसन्तर जातक
 १७] बौद्ध विश्वास भाग-१
 १८] सतिपट्टान भावना
 १९] बौद्ध विश्वास भाग-२
 २०] बौद्ध दर्पण
 २१] सप्तरत्न धन

Dharmakirti Publication-

(English)

1. Buddhist Economics & The Modern World
2. Dharmakirti Vihar Today
Dharmakirti Vihar